

ВЯЗЬМІТІНА Марія Іванівна (22. 04. 1896, с. Круподеринці, нині Погребищан. р-ну Вінн. обл. — 03. 04. 1994, Київ) — археолог, мистецтвознавець, сходознавець. Кандидат філологічних наук (1922), канд. істор. н. (1947). Державна премія УРСР у галузі науки і техніки (1980). Закін. істор.-філол. факультет Київ. вищих жін. курсів (1922), мистецтвознав. відділ. Київ. археол. інституту (1924). Працювала у Музеї мистецтва ВУАН (до 1934; завідувач відділу мистецтва Сходу); зав. б-к Інституту геології і мінералогії та Київ. будинку архітекторів (1940-і рр.); 1948–70 — старший науковий співробітник відділу скіфо-антич. (згодом скіфо-сармат.) археології Інституту археології АН УРСР. У 30-х рр. брала участь в археол. експедиціях у Серед. Азію, на Кавказ, у Крим; 1951–52 досліджувала сармат. Молочанський могильник у Запоріж. обл.; 1953–59 — пізньоскіф.

городище та могильник Золота Балка у Херсон. обл. Фахівець у галузях сх. й антич. мистецтва, сармат. і пізньоскіф. археології. Вперше систематизувала та проаналізувала сарматську культуру України, дослідила історію та культуру пізньоскіф. насел. Ниж. Дніпра 2 ст. до н. е. — 2 ст. н. е.

Основні праці

Сарматские погребения у с. Новофилипповка // *Вопросы скифо-сармат. археологии*. Москва, 1954; Сарматські племена // *Нариси стародав. історії УРСР*. К., 1957; Вивчення сарматів на території Української РСР // *Археол. пам'ятки УРСР*. К., 1960. Т. 8; Кургани біля с. Новофилиппівка і радгоспу Аккермень // *Археол. пам'ятки*. К., 1960. Т. 8 (співавтор); Золота балка. К., 1962; Ранние памятники скифского звериного стиля // *СА*. 1963. № 2; Фракийские элементы в культуре населения городищ Нижнего Днепра // *Мат. и исследования по археологии СССР*. 1969. № 150; Культура населения Нижнего Днепра после распада единой Скифии // *СА*. 1969. № 4; Пам'ятки та культура сарматів // *Археологія УРСР*. К., 1971. Т. 2; Золотобалковский могильник. К., 1972; Портретная эмблема из Золотой Балки // *Ольвия*. К., 1975.

Рекомендована література

1. До 95-річчя Марії Іванівни Вязьмітіної // *Археологія*. 1991. № 4;
2. Марія Іванівна Вязьмітіна (некролог) // *Там само*. 1995. № 1.

О. В. Симоненко

Бібліографічний опис:

Вязьмітіна Марія Іванівна / О. В. Симоненко // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-27890>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).